

2013: De Vlinderstichting bestaat 30 jaar

In 2013 is het 30 jaar geleden dat De Vlinderstichting werd opgericht. Geen aanleiding voor uitbundige feesten en partijen, wel een mijlpaal om bij stil te staan. Wat we precies gaan doen is op dit moment nog niet geheel duidelijk maar zeker is dat we de nodige aandacht aan dit jubileum gaan besteden. Dertig jaar na haar oprichting is de inzet van De Vlinderstichting nog net zo hard nodig als bij de oprichting in 1983. U hoort er in de loop van het jaar meer over.

Landelijke dag 2 maart 2013 30 jaar vlinders in de schijnwerper

Dit jaar bestaat De Vlinderstichting 30 jaar. Geen grote mijlpaal, maar wel iets om even bij stil te staan. Begonnen we met de zeer noodzakelijke bescherming van dagvlinders, tegenwoordig kunnen ook nachtvlinders en libellen op ons rekenen. In het programma van de Landelijke Dag vindt u ze alle drie terug. Er is weer een gevarieerd programma van lezingen, films en nog veel meer samengesteld

en ook in de pauzes is er voor iedereen wel wat interessants te vinden op de uitgebreide informatie- en boekenmarkt. En natuurlijk blijft de Landelijke Dag dé dag om andere vlinderliefhebbers te ontmoeten. Geef u op via onze website: www.vlinderstichting.nl. Tot ziens dus op 2 maart!

VOFF-programma 24 november 2012: Exoten; van waarnemen tot actie

Op zaterdag 24 november 2012 vindt in Nijmegen de Landelijke Sovon Dag plaats. Deze wordt georganiseerd door Sovon in samenwerking met de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU), Vogelbescherming Nederland en de Stichting VOFF. Het door de VOFF georganiseerde parallelprogramma tijdens deze dag staat in het teken van exoten. In een serie lezingen wordt dit thema nader belicht. Daarnaast zijn er tal van stands van organisaties, werkgroepen, boek- en veldmaterialenverkopers en aanbieders van natuurreizen. Deze dag is vrij toegankelijk en interessant voor iedereen die geïnteresseerd is in de Nederlandse -én exotische- flora en fauna. De VOFF (Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna) is het samenwerkingsverband van de PGO's, waaronder De Vlinderstichting. In de loop van het najaar kunt u meer details over het exotenprogramma vinden op www.voff.nl en op de website van De Vlinderstichting. De Landelijke Dag vindt plaats op de Universiteit Nijmegen in de Refter, de hal van het Erasmusgebouw en in het bijbehorende collegezalencomplex.

09.30 uur ONTVANGST MET KOFFIE EN THEE		
10.00 uur	Verrassende opening	
10.05 uur	Opening	Titia Wolterbeek
10.15 uur	De Vlinderstichting 30 jaar	Kars Veling
10.20 uur	Vlinderonderzoek – stand van zaken	Michiel Wallis de Vries
10.40 uur	Vlinderwerk	Sander en Erika
10.50 uur PAUZE		
11.20 uur	Film	Annette van Berkel
11.30 uur	Kleine heivlinder	Albert Vliegenhart
11.50 uur	Nachtvlinders in de schijnwerper	Ties Huigens
12.10 uur	Prijsuitreiking fotowedstrijd	
12.20 uur	Presentatie nieuw boek Nachtvlinders belicht	
12.30 uur PAUZE		
14.00 uur	Film	Annette van Berkel
14.10 uur	Nachtvlinders in Vlaanderen	Wim Veraghtert
14.30 uur	Jaarrond tuinvlinders tellen	Ineke Radstaat
14.45 uur	Wie-Kent-Quizzz	
14.50 uur	Vlinderwerk	Sander en Erika
15.00 uur PAUZE		
15.30 uur	Libellen in de schijnwerpers	René Manger
15.50 uur	Uitslag Wie-Kent Quizzz	
15.55 uur	Sluiting	
16.00 uur BORREL		

Mathilde Groenendijk neemt afscheid

Maandag 24 september was de laatste werkdag van Mathilde Groenendijk bij De Vlinderstichting. Aan het eind van de middag namen de medewerkers afscheid van haar. Mathilde is 12 en een half jaar bij De Vlinderstichting in dienst geweest en heeft daar

enorm veel werk verzet. Zo was ze belast met het meetnet en heeft heel wat tellers in het land bezocht om met hun routes te beschrijven. Ook de administratie van die routes was haar verantwoordelijkheid, en al jaren prima voor elkaar. De grootste verdienste van Mathilde is wel het werk dat ze heeft gedaan aan nachtvlinders. Mede dankzij haar enorme inspanningen staan de nachtvlinders inmiddels op de kaart. Honderden mensen kijken nu naar nachtvlinders en geven de gegevens door. Het parapedaardje is de web-

site Vlindernet, waarop alle Nederlandse dagvlinders en macro-nachtvlinders staan. Deze website, die constant in ontwikkeling is wordt erg veel gebruikt en blijkt zeer te worden gewaardeerd.

We wensen Mathilde heel veel succes in haar nieuwe baan en in haar nieuwe woonplaats IJmuiden.

Extra gift

In het meinummer vroegen wij u om een extra gift. Die vraag was niet aan dovemansoren gericht, want er werd in totaal € 11.872 gedoneerd. Dat is een mooi startbedrag voor de libelenvlinder die wij van plan zijn te gaan aanleggen. Hopelijk kunt u dus over enige tijd de sierlijke witsnuitlibel gaan bewonderen vanaf uw eigen vlinder.

In memoriam Chris van de Bund

Afgelopen zomer ontvingen we het bericht dat Chris van de Bund was overleden. Hij was al langere tijd ziek, maar toch kwam het als een nare verrassing. Hij heeft jarenlang in de redactieraad (inhoudelijke controle) van het tijdschrift 'Vlinders' gezeten.

Chris was verknocht aan de Hoge Veluwe en heeft daar

ook enorm veel werk verzet. Hij ontwikkelde methoden om aan de hand van toetssoorten (doelsoorten) van heidefauna te beoordelen hoe de kwaliteit van heiden en stuifzandlandschappen zich ontwikkelen. Hij rekruteerde vrijwilligers binnen het Nationaal Park de Hoge Veluwe en met behulp van zijn methoden zijn aan heide en stuifzandlandschappen gebonden dieren geïnventariseerd. Ook vlinders konden zich in zijn belangstelling verheugen. Vooral de grote en duinparelmoervlinders op de Veluwe zijn jarenlang door hem geteld en de telgegevens werden uiteraard ook gebruikt om tot een betere bescherming van die vlinders te komen. Met Chris verliezen we een enorm enthousiast en kundige entomoloog. We wensen zijn familie veel sterkte bij het verwerken van dit verlies.

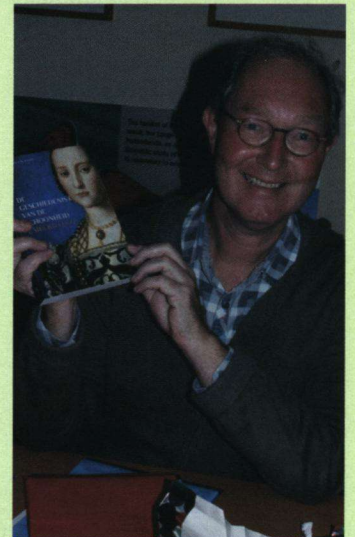
Rectificatie Vlinders op Madeira

Tijdens het samenvatten en vertalen van de oorspronkelijke tekst is een fout geslopen in het artikel over Madeira in het augustusnummer van Vlinders. Er staat dat de dagvlinderfauna van de Madeira-archipel uit 331 soorten en ondersoorten bestaat. Bedoeld werd de vlinderfauna. Er zijn op Madeira, zoals verderop in het artikel werd aangegeven, slechts 14 dagvlindersoorten.

Vertrek Erik van Tiel

Tijdens (en na) de redactievergadering die voorafging aan de totstandkoming van dit tijdschrift, heeft de redactie afscheid genomen van Erik van Tiel. Erik was al vijftientig jaar actief als vrijwilliger bij De Vlinderstichting. Al in de

loop van de eerste jaargang van Vlinders is Erik de redactie komen versterken. Daarnaast heeft Erik geruime tijd in onze bibliotheek gewerkt, waar hij onder andere het tekeningenbestand op orde hield in een

tijd dat het woord digitaal nog nauwelijks was uitgevonden. Na het overhandigen van de cadeaus werd in een plaatselijk eethuis ruim de tijd genomen voor het afscheid. Gelukkig is Erik bereid om één belangrijke taak te blijven vervullen: het corrigeren van het manuscript na de vormgeving. Deze precieze taak voert hij al jaren uit in samenwerking met de al even secure Marja Bosveld. Iets waar de redactie zich gelukkig mee prijst!

Vlinderrotonde in Wageningen

Afgelopen zomer hebben wethouder Michiel Uitdehaag en Titia Wolterbeek, directeur van De Vlinderstichting, samen met omwonenden en andere geïnteresseerden, op de kruising van de Hollandseweg met de Diedenweg in Wageningen de vlinderrotonde geopend.

Deze rotonde is geadopteerd door De Vlinderstichting in samenwerking met Paardekooper Tuinen (www.paardekoopertuinen.nl). Hij is beplant met bloemen en planten die belangrijk zijn voor vlinders. Niet alleen wordt een klein stukje natuur zo ingericht dat er meer vlinders worden aangetrokken, er wordt ook aandacht gevraagd voor het belang en bescherming van vlinders.

De rotonde is een van de zes die geadopteerd zijn door plaatselijke bedrijven. De Vlinderstichting is al bijna dertig jaar gevestigd in Wageningen. Elke maand geeft De Vlinderstichting in een lokaal huis-aan-huis-blad nu informatie over de vlinders die op de rotonde te zien zijn.

Bevrijdingskerk, Ritzema
Bosweg 18 te Wageningen,
Libellen
Voor iedereen toegankelijk,
entree € 2,00

22 januari 2013, 20:00 uur

Kars Veling
KMTP Groei & Bloei, afd.
Kampen
Zalencentrum "De Hanzestad",
IJseldijk 12 te Kampen
Vlinders in de tuin
Voor iedereen toegankelijk.
Leden gratis/niet-leden € 2,50
Zie ook <http://kampen.groei.nl/>

Slecht jaar donker pimperlblauwtje

Sinds 2002 is het donker pimperlblauwtje bekend uit het Roerdal. Sinds die tijd wordt de soort hier op de voet gevolgd. Het afgelopen jaar was deze zeldzame vlinder maar erg weinig aanwezig en dat baart De Vlinderstichting zorgen.

De afgelopen zomer is voor veel vlinders niet echt gunstig geweest. Het donker pimperlblauwtje heeft het echter nog slechter gedaan dan op grond van het weer verwacht mocht worden. In 2011 vlogen er nog zo'n 400 blauwtjes, dit jaar komt de teller niet hoger dan ruim 100. Op de topdag van 2011 werden 19 vlinders geteld, dit jaar lag de topdag in dezelfde week maar er werden slechts 9 blauwtjes gezien. Twee factoren spelen een belangrijke rol in het voorkomen van het donker pimperlblauwtje. De eerste factor is de dynamiek in de populatie die door de levenswijze van de rups wordt veroorzaakt. Bij de donkere pimperlblauwtjes leven de rupsen in de mierennesten

van de gewone steekmier en verorberen daar het mierenbroed. Per rups zijn ongeveer 250 mierenlarven nodig om tot vlinder te ontwikkelen. Ook belanden vaak meerdere rupsen in een mierennest. De schade die ze zo aan de mieren toebrengen kan zo groot zijn dat nesten heel klein worden of zelfs verdwijnen. Zelfs de gewone steekmier, die nesten met tientallen koninginnen, duizenden werksters en vele honderden tot duizenden larven heeft, kan hierdoor flink worden aangetast. Verdwijnt de mierenkolonie dan wordt de plek tijdelijk ongeschikt om nog verder een populatie van de vlinder te kunnen dragen. De vlinders van de volgende generatie moeten uitwijken naar andere delen van de wegberm. De gegevens van de monitoring routes laten zien dat de beste plekken van jaar op jaar verschuiven. Goede plekken herstellen wel weer, maar het kan even duren voordat de aantallen vlinders weer terug zijn op het oude niveau.

Een tweede factor ligt in het feit dat de vlinders nog steeds slechts op een wegberm voorkomen: een lang en smal leefgebied dat veel meer last van zogenaamde randeffecten heeft dan een vierkant hooiland van dezelfde oppervlakte. Dat zijn niet alleen effecten door verstoring langs een in verhouding lange rand, ook processen binnen het leefgebied zelf worden beïnvloed. De herkolonisatie van de leeg gevallen plekken verloopt minder goed door de ongunstige vorm van het leefgebied. De nieuwe mierenkolonies kunnen bij wijze van spreken maar van twee richtingen komen,

terwijl dat in een oppervlakig hooiland van alle kanten zou kunnen. Hierdoor wordt de vlinderpopulatie extra kwetsbaar. De uitsterfkansen van een populatie op een lang en smal leefgebied zijn hoger dan wanneer die populatie op echte oppervlaktes voor zou komen. Er moet dus snel een start worden gemaakt met de ontwikkeling van de oude hooilanden met glanshavergrasland, die vroeger zo kenmerkend voor het Roerdal waren. Omdat de mieren slecht tegen begrazing kunnen, moet de vegetatie gemaaid en gehooid worden. Het spreekt voor zich, dat er voldoende grote pimperl

ter beschikking moet staan zodat de vrouwtjes eitjes kunnen afzetten. De mieren die de blauwtjes nodig hebben zullen ook weer terug moeten worden gebracht. Een vlinder die zoveel dynamiek veroorzaakt als het donker pimperlblauwtje, heeft een netwerk van geschikte leefgebieden nodig om duurzaam te kunnen bestaan. Werk aan de winkel dus! Het donker pimperlblauwtje is een van de soorten waarvoor de Campagne Tien voor 12 is gestart. Wilt u deze campagne steunen ga dan naar de website www.tienvoor12.nu en adopteer een vlinder.

